

De Middelaarkerk

Aan het Moensplein op nr 8 staat de voormalige gereformeerde kerk. Het gebouw is een gemeentelijk monument en de naam van de kerk was de Middelaarkerk. Zo staat het nog steeds bekend. De kerk is van 1930 en werd gebouwd door H.W.J. Meyran Sr. ter vervanging van een eerder Gereformeerd kerkgebouw uit 1887 dat stond aan de Baanstraat 32. De bouwkosten van de Middelaarkerk bedroegen indertijd fl 65.000,-.

In 1997 was het gebouw aan het Moensplein voor het laatst als kerk in gebruik. De Middelaarkerk werd getransformeerd tot woon-werk gebouw. De karakteristieken uit de jaren dertig van de vorige eeuw werden met zorg gekoppeld aan hoogwaardige hedendaagse afwerking met een industrieel karakter. Tegenwoordig in het in gebruik door Atelier el Sid, een bedrijf voor gordijnen, andere raambekleding en hoezen.

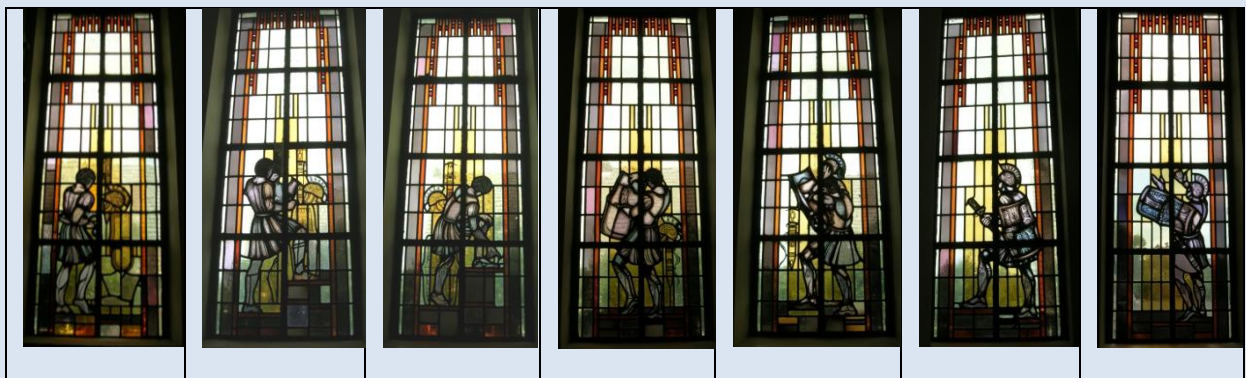
De naam Middelaarkerk komt van het begrip Solus Christus.

Solus Christus (betekenis: Alleen Christus) is een Latijnse uitdrukking die verwijst naar de verlossing door Christus alleen. Solus Christus houdt in dat alleen Christus als Middelaar tussen de mens en God mag worden aanvaard en vereerd; enkel Christus is gestorven voor de zonde van de mensen, eenieder die zijn positie op gelijke voet stelt met die van andere middelaars is bezig met afgoderij of het volgen van een valse profeet.

Solus Christus is gebaseerd op een aantal, volgens het protestantisme, belangrijke passages. Eén daarvan komt uit de tweede brief van Paulus aan Timoteüs en wel in de regels 5: Want er is een God, er is ook een Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus; en 6: Die Zichzelfen gegeven heeft tot een rantsoen voor allen, zijnde de getuigenis te zijner tijd;

Dit principe staat overigens op gespannen voet met de gebruiken binnen het katholicisme zoals de Maria- en heiligenverering.

In de kerk zijn mooie gebrandschilderde ramen te zien. Een aantal van deze ramen (die in de rechterbuitenmuur) beelden het aantrekken van de wapenrusting Gods uit. De teksten waarnaar de ramen zijn gemaakt staan in de zesde brief van Paulus aan de bewoners van de stad Efeze, regels 13 tot en met 18. Nb. De 7 ruiten in de linkermuur beelden hetzelfde uit maar doordat hier een zaal achter ligt zijn ze moeilijker te bekijken doordat er geen lichtval is.

Op de zeven opeenvolgende ramen zien we een man die door het aantrekken van de verschillende onderdelen van wapenuitrusting transformeert in een soldaat die klaar staat om ten strijde te trekken.

De regels in de brief aan de bewoners van Efeze zijn als volgt:

"Daarom neemt aan de gehele wapenrusting Gods, opdat gij kunt wederstaan in den bozen dag en alles verricht hebbende, staande blijven."

Op het eerste raam zien hoe hij een gordel omdoet.

Staat dan, uw lenden omgord hebbende met de waarheid, (De gordel van de waarheid staat symbolisch voor Jezus Zelf en Zijn woord.)

Het tweede raam toont het aandoen van een borstkuras.
En aangedaan hebbende het borstwapen der gerechtigheid; (Het borstwapen der gerechtigheid is het symbool van de vergeving van de zonden.)

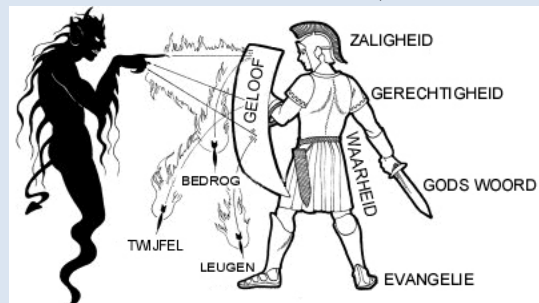
Op het derde raam trekt hij zijn voetbeschermers aan.
En de voeten geschoeid hebbende met bereidheid van het Evangelie des vredes; (Dit wil zeggen dat men de kracht gekregen heeft om Gods boodschap van vrede uit te dragen in het leven van elke dag.)

Vervolgens op het vierde raam pakt hij zijn schild.
Bovenal aangenomen hebbende het schild des geloofs, met hetwelk gij al de vurige pijlen des bozen zult kunnen uitblussen. (Het schild van het geloof is het vertrouwen in God en de vurige pijlen des bozen zijn bedrog, twijfel en de leugen.)

Op het vijfde raam heeft hij ook zijn helm op.
En neemt den helm der zaligheid, (De helm des zaligheid is de plaats van de mensheid in Christus. Om in de positie van Christus te wandelen moet men zich laten leiden door Gods Geest.)

En op het zesde heeft hij een zwaard in zijn hand.
en het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord. (Het zwaard is het middel waarmee men de duiste (de duivel) aanvalt.

Op het zevende en laatste raam in deze serie heft de soldaat zijn armen ten hemel om de zegen van God af te smeken.
Met alle bidding en smeking, biddende te allen tijd in den Geest, en tot hetzelfde wakende met alle gedurigheid en smeking voor al de heiligen; (Het belangrijkste wapen dat een christensoldaat heeft is het gebed. Door het gebed is de christensoldaat in voortdurend contact met zijn aanvoerder, de Here Jezus Christus.)

In een serie van drie ramen in de linkerzijbeuk is de gelijkenis van het zaad afgebeeld in drie ramen. Bijbeltekst Matteüs 13:1-9, 18-23. Op het eerste raam ziet men een man die zaad strooit, op het tweede raam ziet men hoe het zaad valt tussen distels en rotsen en op het derde raam zien we dezelfde man van het eerste raam het zaad oogsten.

Het verhaal gaat als volgt: Een grote menigte verzamelde zich en uit alle steden kwamen de mensen naar Hem toe. Toen vertelde Hij deze gelijkenis: 'Een zaaier ging het land op om zijn zaad te zaaien. Bij het zaaien viel er een deel op het pad; het werd vertrapt en de vogels aten het op. Een ander deel viel op rotsige bodem; het kwam wel op, maar het verdorde door gebrek aan vocht. Weer een ander deel viel tussen de distels, maar ook de

distels groeiden op en ze verstikten het. En weer een ander deel viel in goede aarde; het kwam op en droeg honderdvoudig vrucht.' En Hij besloot met de uitroep: 'Wie oren heeft om te horen, moet horen.'

Zijn leerlingen vroegen Hem wat de gelijkenis betekende. Hij zei: 'het zaad is het woord van God. Die op het pad zijn zij die het woord horen, maar dan komt de duivel en pakt het weg uit hun hart om te voorkomen dat ze gaan geloven en gered worden. Die op de rotsige bodem zijn zij die het woord met vreugde aannemen wanneer ze het horen, maar ze hebben geen wortel; ze geloven enige tijd, maar op het moment van de beproeving worden ze afvallig. Wat in de distels valt zijn zij die horen, maar gaandeweg worden ze door zorgen, rijkdom en de genoegens van het leven verstikt en raken niet volgroeid. Wat in goede aarde valt zijn zij die het woord met een goed en edel hart horen en vasthouden, die volharden en vrucht dragen.

In de rechterzijbeuk zien we drie ramen met de volgende afbeeldingen. Op het eerste een apostel/voorganger/vrouw achter een lessenaar met daarop de bijbel die verlicht wordt door zonnestrallen, het licht valt op het woord. Wellicht een verwijzing naar de bijbel: Johannes 1:4-9 In het Woord was leven en het leven was het licht der mensen; en het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet gegrepen. Er trad een mens op, van God gezonden, wiens naam was Johannes; deze kwam als getuige om van het licht te getuigen, opdat allen door hem geloven zouden. Hij was het licht niet, maar was om te getuigen van het licht. Het waarachtige licht, dat ieder mens verlicht, was komende in de wereld.

Het tweede raam toont de gelijkenis van 'Het verloren schaap' uit Lukas 15:1-10. Er was eens een herder die wel honderd schapen had. Op een dag bemerkt hij dat één schaapje weg is. Het is niet bij de groep. Is het verloren gelopen onderweg? Heeft een wild dier het verscheurd? Hij denkt na. Dan zegt Hij bij zichzelf: "Ik ga het zoeken. De andere schapen laat ik even alleen op de berg, ze redden het wel". En hij gaat terug en zoekt overal. Dan hoort hij in de verte een jammerend geblaat. Hij loopt op het geluid af en ziet dat het schaapje midden in een braamstruik zit en een dikke doorn steekt in zijn pootje. Hij haalde het schaapje uit de braamstruik, trok de doorn uit zijn pootje en legde het teruggevonden diertje op zijn schouder. Zo trok hij weer naar de kudde en thuis gekomen riep hij al zijn vrienden en buren bij elkaar. "Laten we samen blij zijn, want Ik heb een verloren schaap gevonden."

Het derde raam lijkt een verwijzing naar het beklimmen van de berg Sinaï door Mozes alwaar hij de tien geboden op twee stenen tafelen kreeg. Exodus 19:1-25

Boven de voordeur zijn tot slot nog drie ramen

Het eerste raam toont het fundament van de te herbouwen tempel. De oorspronkelijke tempel en de stad Jeruzalem waren in 586 VJ vernietigd door Nebukadnezar II. Na de vernietiging van de Eerste Tempel werd in 538 VJ., tijdens de regeerperiode van Cyrus, begonnen met de bouw van de Tweede Tempel.

De overdrachtelijke betekenis van 'hoeksteen' is aan de Bijbel ontleend. In het Nieuwe Testament vergeleek Jezus zich met een hoeksteen, door Psalm 118 vers 22 te citeren: "De steen die de bouwers afkeurden is een hoeksteen geworden."

In Bijbelse tijden begon men een fundament te bouwen vanuit een zogenaamde hoeksteen. Dat was een bijzondere steen waarvan de buitenste vlakken precies aangaven in welke richting de muren van een rechthoekig bouwwerk gebouwd moest worden. Een verkeerd geplaatste hoeksteen kon leiden tot een scheef gebouw. In de Bijbel wordt zo'n steen voor het eerst genoemd in Psalm 118, die mogelijk verband houdt met de inwijding van de tempel die gebouwd was door Zerubbabel, na de Babylonische ballingschap.

Jezus citeerde dit Bijbelgedeelte aan de vooravond van zijn lijdenstijd (Lucas 20:17-19) en vergeleek zichzelf met een hoeksteen. Hij werd afgekeurd door de joodse leiders, maar God zou Hem een cruciale plaats geven in het bouwwerk van zijn Gemeente.

Het tweede raam vertoont het voltooiën van de herstelde stadspoort. Een metselaar met troffel staat op een steiger en brengt de laatste steen aan in de boog, de belangrijkste steen, de sluitsteen. Weer een verwijzing naar Jezus Christus. Psalm 118:22 de steen die de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoeksteen. In die tekst wordt het lot beschreven van een steen die door de bouwers van de tempel werd weggeworpen en onbruikbaar verklaard. God voegde hem echter in als een hoeksteen. In Marcus 12:10 wordt deze tekst op Jezus toegepast. Jezus is de steen die door mensen wel versmaad is en verworpen is, maar God heeft Hem heerlijkheid gegeven. God heeft Hem ingezet als Heer Hij is de sluitsteen die het hele gebouw van de kerk bijeen houdt.

Op het derde raam zien we de voltooide stadspoort en muren met een vuurkolom. Dit zou een verwijzing kunnen zijn naar de herstelde mestpoort. De Mist- of Mestpoort heeft te maken met het zondoffer: “En de huid van de stier en al zijn vlees, benevens zijn kop en zijn onderschenkels en zijn ingewanden en zijn mest, alles van de stier zal hij buiten de legerplaats brengen, op een reine plek, waar men de as stort, en hij zal hem op een houtvuur verbranden; op de plaats waar de as wordt uitgestort, zal hij verbrand worden” uit Leviticus 4:12 en de volgende tekst: “Wij hebben een altaar waarvan zij die de tabernakel dienen, geen recht hebben te eten; want van de dieren waarvan het bloed voor de zonde door de hogepriester in het heiligdom gedragen wordt, daarvan worden de lichamen buiten de legerplaats verbrand. Daarom heeft ook Jezus, opdat Hij door zijn eigen bloed het volk zou heiligen, buiten de poort geleden. Laten wij daarom tot Hem uitgaan buiten de legerplaats, terwijl wij zijn smaad dragen. want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige. Laten wij dan door Hem voortdurend een lofoffer brengen aan God, dat is de vrucht van de lippen die zijn naam belijden.” Uit Hebrëeën 13:9-15. Wederom een verwijzing naar Jezus Christus.

Alle ramen zijn geschonken door Ds. (Dominus) D.G. Kramer, predikant te Beverwijk. De ramen zijn gemaakt door de glazenier B. Min in het atelier van W. Bogtman te Haarlem.